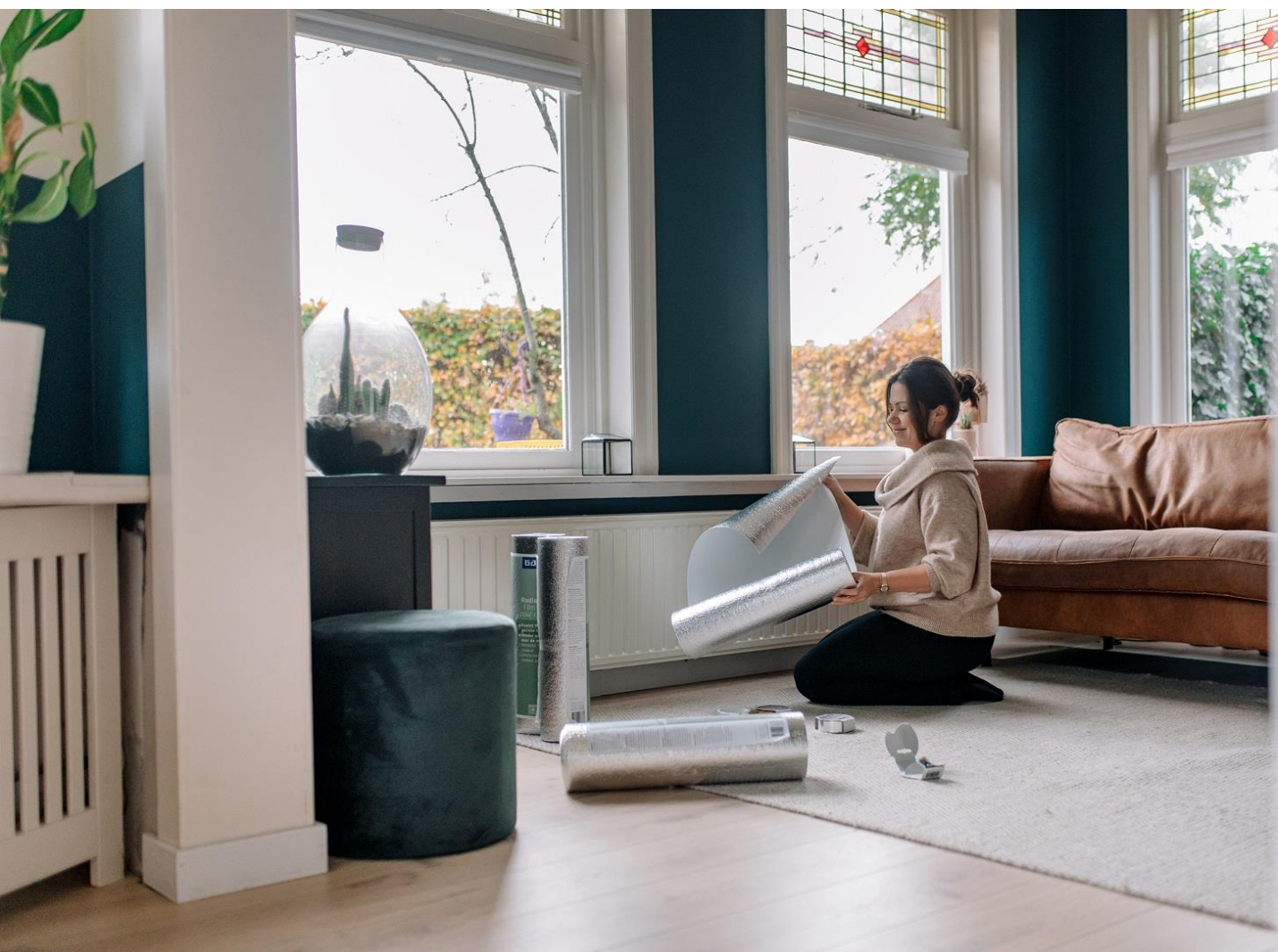

Startnotitie

Energiefonds Heerenveen

Startnotitie energiefonds definitief
Datum besluit college: 16 mei 2023
Datum besluit raad: xxx juni 2023

Inhoud

1	Aanleiding.....	1
2	Doel en scope Energiefonds.....	2
2.1	Doel energiefonds	2
2.2	Wat verstaan we (niet) onder energiefonds	2
2.3	Focus Energietransitie	3
3	Raadsagenda	5
4	Inhoud Energiefonds	6
4.1	Collectieve Energie Actie	6
4.2	Stimuleren energiecoöperaties	7
4.3	Basisadvies eigen woning.....	7
4.4	Eventueel: Maatwerkadvies maatschappelijk vastgoed	7
4.5	Eventueel: DHZ-regeling.....	8
4.6	Eventueel doorzetten witgoedregeling (vanaf 2025).....	8
4.7	Eventueel: Duurzame activiteiten fonds	8
5	Financiering en verdeling	9
6	Uitrol & risico's	10

1 Aanleiding

Voor u ligt de startnotitie Energiefonds. In dit document beschrijven we vorm en inhoud van een nieuw te ontwikkelen fonds. Aanleiding vormt het duurzaamheidsprogramma 2019-2022: hierin hebben we het ontwikkelen van een duurzaamheidsfonds als één van de activiteiten opgenomen. We willen voordat we starten graag scherpte in zaken zoals: Wat is het doel? Wat willen we bereiken? Voor wie is het bestemd? Op welke wijze krijgt het fonds vorm? We willen zoveel mogelijk tegemoet komen aan de huidige werkelijkheid en tegelijk inzicht te geven over kaders, inhoud en vorm van het fonds. Daarom is in deze startnotitie zowel op strategisch als operationeel niveau zoveel mogelijk keuzes gemaakt en daarmee richting gegeven. Dit voorkomt onduidelijkheden of teleurstelling verder in het traject. In de latere uitwerking wordt dit nader uitgewerkt en bijgesteld.

Sinds 2019 is de wereld om ons heen veranderd. Op *landelijk niveau* zijn de opgaven concreter en groter geworden en subsidies en leenmogelijkheden opengesteld, waardoor eerdere interessante opties zoals een revolverend fonds in een ander daglicht zijn komen te staan.

Op *lokaal niveau* hebben de verkiezingen in 2022 geleid tot een andere benadering van het thema 'duurzaamheid'. In de raadsagenda 2022-2026 geeft de raad aan een *revolverend fonds bij energiearmoede en in het algemeen* belangrijk te vinden. De raad wil van het college een startnotitie voorgelegd krijgen over dit onderwerp. De raad wil daarbij graag een discussie voeren over:

- Wil de raad meer dan de wettelijke taak; volgend of bepalend.
- Wat de raad wil monitoren.

De startnotitie geeft een eerste antwoord op deze vragen.

In het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 heeft het college aangegeven een aantal transities via een programmatische aanpak te benaderen. De thema's uit het duurzaamheidsprogramma 2019-2022 zijn hierbij ondergebracht in drie separate programma's:

- Circulaire samenleving (eerder Circulaire economie).
- Ruimte, met de thema's landschap, brede welvaart, klimaatadaptatie en biodiversiteit.
- Energie van morgen (eerder Energietransitie).

Al deze ontwikkelingen samen hebben tot gevolg dat we nu anders invulling geven aan een fonds dan de oorspronkelijke gedachten in 2019. Een en ander is in deze startnotitie uitgeschreven.

Vanuit de algemene reserve is in 2021 € 400.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve Duurzaamheidsfonds. Sinds 2019 is een aantal zonneparken ontwikkeld in onze gemeente. Waar mogelijk hebben we initiatiefnemers gevraagd om een incidentele of structurele bijdrage aan het nog te ontwikkelen fonds. Hierdoor is de financiering van het fonds de afgelopen jaren toegenomen tot circa € 635.000.

2 Doel en scope Energiefonds

Zoals aangegeven zijn de tijden sinds 2019 veranderd. Was destijds het duurzaamheidsprogramma met onderliggende thema's nog leidend, in 2023 kiest de programmatische aanpak van de gemeente een andere koers. Het is dan ook de vraag of het nu in 2023 nog vanzelfsprekend is een breed duurzaamheidsfonds te ontwikkelen. Het is logischer te focussen op Energietransitie via programma Energie Van Morgen. Argumenten hiervoor:

- De raad vraagt via de raadsagenda focus op energiearmoede.
- Een energiefonds sluit aan bij de programmatische aanpak zoals het college voor ogen heeft en is tegelijkertijd beter uitvoerbaar en beheersbaar (robuust).
- De externe financiering van het fonds is volledig afkomstig van energie gerelateerde bronnen en projecten.

Op basis van deze argumenten gaan we een **Energiefonds** ontwikkelen, met de focus op energietransitie, en in lijn met het programma Energie Van Morgen.

2.1 Doel energiefonds

De opgaven rond klimaatverandering zijn groot. Deze zijn deels topdown vanuit bijvoorbeeld nationale regelgeving zoals het Klimaatakkoord, en tegelijk is de beweging bottomup even belangrijk. Ons doel is een energiefonds open te stellen om meerjarig duurzame initiatieven vanuit de lokale maatschappij te stimuleren en faciliteren. We bieden onze lokale maatschappij handelingsperspectief om zelf in actie te komen.

We willen inwoners en collectieven de kans geven om hun duurzame doelen en wensen te realiseren. De middelen uit ons energiefonds hebben met name de functie van "Haarlemmer olie". Het benodigde extra zetje in de rug om een initiatief wel te realiseren (ontzorgen). We richten ons daarbij zoveel mogelijk op de 'witte vlekken'; activiteiten waar op dit moment niet of nauwelijks financieringsmogelijkheden voor zijn in andere gremia.

Gewenste effecten van het energiefonds:

- Meer handelingsperspectief, bewustwording en betrokkenheid bij de lokale maatschappij; iedereen kan meedoen.
- Minder CO2 uitstoot door besparing van energie en de overstap naar duurzame bronnen.

2.2 Wat verstaan we (niet) onder energiefonds

Wat bedoelen wij met een fonds? Past een 'echt' fonds bij de aard en schaal van gemeente Heerenveen? Past dit bij de omvang van de beschikbare middelen? Is het werkelijk een fonds of is het een werknaam voor een paraplu met diverse subsidies eronder? Hoe zit het met een revolverend fonds? Relevante vragen waar we hier dieper op ingaan.

Een 'echt' fonds

Bij een 'echt' fonds, zoals bijvoorbeeld het BNG duurzaamheidsfonds, komt nogal wat kijken. Voor het financieren van zakelijke projecten die een bijdrage leveren aan de duurzaamheidsdoelen van gemeenten of provincies heeft de BNG een dagelijks bestuur, een raad van toezicht en een kredietcommissie opgericht. Ook het Friese FSFE- (Funs Skjinne Fryske Energzy) is een 'echt' fonds en

heeft een soortgelijke opzet. In Friesland is het FSFE een bekend fonds dat (de onrendabele top van) zakelijke projecten financiert die bijdragen aan de Friese, en ook onze, duurzaamheidsdoelen. Fondsen hebben soms het karakter van een lening en soms een subsidie.

Een 'revolverend' fonds

Bij het ontstaan van het idee om voor de gemeente Heerenveen een fonds te ontwikkelen werd gesproken over een revolverend fonds. *Dit is een lening waarbij het uitgeleende geld weer terug vloeit naar het fonds, zodat het opnieuw beschikbaar komt voor nieuwe leningen.* Als voorbeeld werd het Energiefonds Utrecht aangehaald. Dit Utrechtse fonds is bestemd voor bedrijven, instellingen of organisaties, en heeft (sterke) overeenkomsten met het Friese FSFE. Het Utrechtse fonds is echter niet bestemd voor individuele inwoners. Organisaties kunnen leningen tot € 50.000 en vanaf € 50.000 afsluiten. Uit de portfolio blijkt dat vooral leningen worden aangeaan om (grootschalig) zonnepanelen op dak te financieren. Inmiddels is 55 miljoen euro geïnvesteerd in 125 duurzame projecten.

Ook in de raadsagenda 2022-2026 wordt verzocht te kijken naar een revolverend fonds. Uit praktijkervaringen bij andere gemeenten blijkt dat een revolverend fonds voor inwoners vooral wordt ingezet als hypothecaire lening, bedoeld om de eigen woning energiezuinig te maken. Een van de grootste nadelen is echter dat er veel geld in het fonds geïnvesteerd moet worden voor een klein bereik. Bij een fonds van € 400.000 en een gemiddelde lening van € 8.000 kunnen 50 particuliere woningen aangepakt worden. Door de relatief 'trage' aflossingsperiode is het revolverende karakter redelijk beperkt, ofwel het duurt na de eerste uitgifte lang voordat er nieuwe leningen uitgegeven kunnen worden. Tweede grote nadeel is dat huishoudens met een kleine beurs en huishoudens die kampen met energie-armoede hier veelal geen gebruik van kunnen maken.

Daarnaast zijn op landelijk niveau de 'energiebespaarhypotheek' en de 'energiebespaarlening' opengesteld. Deze zijn vergelijkbaar met een revolverend fonds, waardoor het weinig tot geen toegevoegde waarde heeft op lokaal niveau nog een revolverend fonds te ontwikkelen.

We beschouwen het Energiefonds dan ook als werknaam voor een of meer subsidieregelingen.

2.3 Focus Energietransitie

Als basis voor de te kiezen aanpak van het fonds hanteren we de opbouw in de programmatische aanpak 'Energie Van Morgen'. Hierin is een aantal strategische doelen opgenomen. Het is logisch om het Energiefonds hierbij te laten aansluiten:

- Strategisch doel 1. Meer besparing en duurzame verwarming in de Gebouwde Omgeving (woningen, kantoorpanden, bedrijfspanden etc).
- Strategisch doel 2: Meer duurzaam opgewekte elektriciteit en toekomstbestendige energie-infrastructuur.
- Strategisch doel 3. Meer duurzame mobiliteit.
- Strategisch doel 4. Meer besparing en duurzaam energiegebruik in de industrie.

De grootste gemeentelijke opgave is te vinden in doel 1 en 2. Bovendien zijn dit de doelen waar we het meeste invloed op hebben en sluit het aan bij de wensen van de raad en de externe partijen die een financiële bijdrage aan het fonds leveren. Het Energiefonds richt zich dan ook op deze doelen.

Via diverse regelingen kan in principe iedereen die wil energie wil besparen of zijn woning of gebouw wil verduurzamen meedoen. We willen het fonds inzetten op die plekken waar op rijks- of provincieniveau relatief minder mogelijkheden zijn. In onderstaande tabel is dit globaal weergegeven.

	huiseigenaren	huiseigenaren kleine beurs/lage WOZ	huiseigenaren label D, E, F, G	huurders	huurders met kleine beurs	VVE	ondernemers-bedrijven	woningcorporaties	commercieel en maatschappelijk vastgoed	collectieven- coöperaties etc	lokale regelingen	provinciale/rijksregelingen
advies over gedrag en gewoonten	x	x	x	x	x	x					energiecoach, energieloket	
algemeen advies over aanpak woning/gebouw	x	x	x	nr	nr	x					energievoorlichter, energieloket	
advies over eigen woning/gebouw											eerder: maatwerkadvies huiseigenaren & sportverenigingen	
kleine maatregelen											geen actuele regelingen, eerder: lokale RRE, RREW regeling	(RRE/RREW)
isoleren	x	x	x	corp	corp	x		x			lokale NiP-regeling	ISDE, SVVE, NiP
installaties & opwek energie	x	x	x	corp	corp	x		x				
financiering	x	x	x	nr	nr		x	x		x	energiebespaarlening, energiebespaarhypotheek, De Friese Plus, FSFE	energiebespaarlening, energiebespaarhypotheek, De Friese Plus, FSFE
belastingvoordelen	x	x	x				x	x	x			SDE++, EIA, MIA, VAMIL, SVM, DUMAVA
collectieve aanpak											geen actuele regelingen: LEEF in uitvoering	PAW
toeslag		x			x		x				noodfonds ondernemers, noodfonds inwoners	energietoeslag
energiezuinige apparatuur		x			x						in de pijplijn: witgoedregeling	SPUK energiearmoede

Uit de tabel blijkt dat op een aantal punten er weinig regelingen zijn. Het fonds richt zich dan ook op deze thema's.

3 Raadsagenda

Zoals in hoofdstuk 1 vermeld, wil de raad graag een discussie over de volgende punten:

- Wil de raad meer dan de wettelijke taak; volgend of bepalend?
Het Energiefonds Heerenveen betreft meer dan de wettelijke taak; in dit project is de raad daarmee bepalend.
- Wat wil de raad monitoren?
In de uitwerking in hoofdstuk 4 is op inhoud een voorzet gegeven waarop de raad kan monitoren. Op strategisch niveau kan ook monitoring plaatsvinden op bijvoorbeeld populariteit van een regeling, in hoeverre deze aansluit bij de behoefte in de samenleving, in hoeverre bijstelling het gewenste effect heeft, etc. Dat laatste is nog niet in deze startnotitie verwerkt en zal bij de uitwerking van het Energiefonds Heerenveen verder vorm en inhoud krijgen.

4 Inhoud Energiefonds

Resumerend zijn de conclusies van het vorige hoofdstuk dat het fonds ingezet kan worden voor een aantal thema's:

- Advies over eigen woning en gebouw
- Kleine maatregelen

Qua doelgroepen richten we ons vooral op:

- Huishoudens met kleine beurs/energiearmoede (tevens wens van de raad)
- Collectieve initiatieven (mede op basis van ervaringen project Lokale Energie Experimenten Fonds LEEF).

In dit hoofdstuk zijn de voorgenomen regelingen globaal geschetst. We starten in 2023 met de ontwikkeling en openstelling van de regelingen zoals omschreven onder 3.1, 3.2 en 3.3. In een later stadium kunnen daarbij andere regelingen zoals bijvoorbeeld 3.4 en verder opgesteld en opengesteld worden.

4.1 Collectieve Energie Actie

Aanvrager:	PB, wijkraad, energie coöperatie, vereniging (stichting of vereniging)
Doelgroep	Inwoners wijken en dorpen
Doel:	Lokale inwoners helpen met energie besparen Uitvoering lokale gezamenlijke acties die bijdragen aan: • Energie besparen in de woning • Lagere energierekening • Opwek duurzame energie in de woning • Bewustwording, informatie delen Bijvoorbeeld door het organiseren van een gezamenlijke inkoopactie isolatie, inzet fixbrigade, CV-dokter, energiecoach activiteiten. Vergelijkbare lokale aanpak met zelfde doel en beoogd effect past hier ook onder, bijvoorbeeld deelauto. Activiteiten als het organiseren van een energiemarkt.
Gewenst effect:	Besparen op energie en energierekening Verminderen CO2 uitstoot
Subsidie	Out of pocket kosten 100% met een maximum plafond? Concept zoals Fixbrigade Akkrum? Nader uit te werken. Bijdrage in de kosten voor opleiden vrijwilligers (50-100% van de kosten). We verwachten 500 woningen per jaar
Monitoring:	Aantal deelnemers Aantal bezochte adressen Inschatting CO2 reductie

4.2 Stimuleren energiecoöperaties

Aanvrager	Initiatiefnemer energie coöperatie
Doelgroep:	Energie coöperatie i.o. (inwoners, ondernemers wijken en dorpen)
Doel:	Stimuleren energie coöperaties Het opstarten van een energie coöperatie.
Gewenst effect:	Sociale cohesie
Kosten	(2000 euro), we verwachten 1 coöperatie per jaar.
Monitoring:	Aantal coöperaties

4.3 Basisadvies eigen woning

Aanvrager en	Huiseigenaar (door eventueel inbouw WOZ plafond of leeftijd woning
Doelgroep:	specificeren doelgroep)
Doel:	Huiseigenaar helpen met eerste stappen verduurzamen eigen woning. Stappenplan, technisch basisadvies waar en hoe starten met verduurzamen van de eigen woning. Volgend op het maatwerkadvies organiseren we in kleine kring keukentafelgesprekken, met als doel hulp bieden bij het nemen van vervolgstappen zoals: • Offerte aanvraag: ondersteuning bij het opvragen van offertes, toetsen en vergelijken • Helpen bij aanvraag financiering • Helpen bij aanvraag (landelijke) subsidies zoals ISDE en NiP
Gewenst effect:	Verbetering duurzame kwaliteit woningen Verminderen CO2 uitstoot
Subsidie	100 maatwerkadviezen 5 bijeenkomsten
Monitoring:	Aantal deelnemers Aantal deelnemers dat daadwerkelijk woning verbetert Inschatting CO2 reductie

4.4 Eventueel: Maatwerkadvies maatschappelijk vastgoed

Doelgroep:	Verenigingen/stichtingen met gebouw met maatschappelijke functie.
Doel:	Doelgroep helpen met eerste stappen verduurzamen gebouw. Maatwerkadvies; bestaande uit stappenplan, technisch basisadvies en financieringsadvies waar en hoe starten met verduurzamen van het pand.
Gewenst effect:	Verbetering duurzame kwaliteit maatschappelijk vastgoed Verminderen CO2 uitstoot
Subsidie	Maatwerkadviezen
Monitoring:	Aantal maatwerkadviezen Aantal deelnemers dat daadwerkelijk pand verbetert Inschatting CO2 reductie

4.5 Eventueel: DHZ-regeling

Doelgroep:	DHZ Huiseigenaar (door eventueel inbouw WOZ plafond specificeren doelgroep)
Doel:	DHZ-er ondersteunen door subsidie isolatiemateriaal/installaties. Kosten voor aanschaf isolatie/installatie deels vergoeden.
Gewenst effect:	Verbetering duurzame kwaliteit woningen Verminderen CO2 uitstoot
Subsidie	Vergoeden kosten voor isolatie/installatie met maximum (x% van investering). <i>in PvA 'lokale isolatie aanpak' van rijksoverheid wordt binnenkort duidelijk of dit een logische subsidie is; anders aanpassen of laten vervallen.</i>
Monitoring:	Aantal deelnemers dat woning verbetert Inschatting CO2 reductie

4.6 Eventueel doorzetten witgoedregeling (vanaf 2025)

Doelgroep:	Huishoudens met kleine beurs/energiearmoede
Doel:	Energierkening verlagen door energiezuinige apparatuur. Kosten voor vervangen oude energieslurpend witgoed door energiezuinig witgoed vergoeden.
Gewenst effect:	Verlagen energierekening Verminderen CO2 uitstoot
Kosten	Inschatting: 200.000 per jaar (circa 250 huishoudens per jaar)
Monitoring:	Aantal deelnemers Inschatting CO2 reductie

4.7 Eventueel: Duurzame activiteiten fonds

Doelgroep:	collectieven of vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke organisaties.
Doel:	Faciliteren duurzame activiteiten in wijk en dorp en versterken sociale cohesie. Link met Maak het. Bijvoorbeeld: • Een duurzaam evenement: kledingruilbeurs, speelgoedruilbeurs, kofferbakverkoop, plantjesruilbeurs, energiemarkt, • evenementen verduurzamen: kermis, braderie, sportwedstrijd oid, afvalvrij, gebruik duurzame energie, bekers met statiegeld, biologische versnaperingen, ...
Gewenst effect:	Versterken sociale cohesie Bewustwording, voorlichting en activatie van inwoners.
Kosten	Inschatting: € 1.000,- tot € 2.500,- per activiteit
Monitoring:	Aantal deelnemers Aantal activiteiten en locatie activiteiten (dorp/stad).

5 Financiering en verdeling

Hoeveel financiering hebben we?

De financiering van het Energiefonds bestaat uit incidentele middelen die de raad in 2019 beschikbaar heeft gesteld en uit éénmalige of meerjarige stortingen door exploitanten van zonneparken. De jaarlijkse erfpacht opbrengsten van zonneparken zijn hier onderdeel van.

In 2019 heeft de gemeente de bestemmingsreserve Duurzaamheidsfonds ingesteld. In 2021 is vanuit de algemene reserve € 400.000 in de bestemmingsreserve gestort. Door de opbrengsten uit erfpacht en stortingen van exploitanten van zonneparken bedragen de middelen nu meer dan € 635.000. De jaarlijkse bijdrage van de zonneparken bedraagt vanaf 2023 in ieder geval ca 89K. De verwachte inkomsten van zonnepark KNO zijn hier nog niet bij opgeteld. In onderstaand overzicht is een en ander weergegeven. Zodra duidelijk is wat de inkomsten van KNO zijn, kan dit bedrag hieraan worden toegevoegd. Veiligheidshalve rekenen we dit bedrag vooralsnog niet mee.

	saldo t/m 2022	2023	2024	2025	2026	2027
structureel						
Omweg*	€ 80.400	€ 29.000	€ 29.000	€ 29.000	€ 29.000	€ 29.000
Zandwininput gemeente**		€ 25.158	€ 30.318	€ 30.318	€ 30.318	€ 30.318
KNO			PM	PM	PM	PM
incidenteel						
Shell Oudeschoot	€ 75.000					
Groenleven Zandwininput derden	€ 79.162					
Algemene reserve	€ 400.000					
Zandwininput gemeente		€ 240.540				
TOTAAL	€ 634.562	€ 294.698	€ 59.318	€ 59.318	€ 59.318	€ 59.318
Financiering Energie Fonds		€ 130.000	€ 250.000	€ 350.000	€ 375.000	
Saldo reserve	€ 634.562	€ 799.260	€ 608.578	€ 317.896	€ 2.214	€ 61.532
* vanaf 2023 zonder indexering						
** excl indexering						

Aanjagen van bewustwording en participatie rondom duurzaamheid kent een lange adem en kracht van herhaling. We willen het energiefonds meerdere jaren openstellen. Door het fonds 4 jaar open te stellen bieden we de doelgroepen zekerheid en borging. Is hun idee nog niet rijp voor uitvoering, dan hebben ze de mogelijkheid volgend jaar gebruik te maken van de (subsidie)regeling. Dit is in de hierboven weergegeven tabel verwerkt; Wanneer we het beschikbare budget over 4 jaar verdelen, komen we op een totaal budget van 300-375.000 per jaar (aanloopjaar 2023 130K).

Hoe verdelen?

In het vorige hoofdstuk is reeds een aanzet gemaakt van verdeling van de gelden. Dit moet in de uitwerking van het fonds nader uitgewerkt en geconcretiseerd worden.

6 Uitrol & risico's

Planning

In dit startdocument hebben we koers en richting bepaald. Dit is slechts een 'schetsontwerp'. Na college- en raadsbesluit over de startnotitie gaan we aan de slag met de concrete uitwerking. Zo is nog geen sprake van een 'sluitende begroting'. Naast subsidieplafonds moeten we kosten voor organisatie, handling en afhandeling subsidies budgetteren. Dit doen we na het bestuurlijk besluit. Het is organisatorisch niet mogelijk om alle regelingen tegelijkertijd te ontwikkelen en open te stellen. We richten ons daarom eerst op:

- Lokale collectieve aanpak.
- Energie coöperatie.
- Maatwerkadvies huiseigenaren.

Ons streven is deze in de herfst van 2023 open te stellen. De herfst en winter 2023 gebruiken we om de andere fondsonderdelen nader vorm en inhoud te geven. De planning is als volgt:

- Vaststellen startdocument door college: mei 2023.
- Vaststellen startdocument door raad: zomer 2023.
- Uitwerking eerste subsidieregelingen: herfst 2023.
- Inrichten subsidiedesk (aanvragen en beschikkingen, communicatie): zomer-herfst 2023.
- Vaststellen eerste subsidieregelingen door college: herfst-winter 2023.

Risico's

Risico	Beheersing
We tuigen te veel subsidies op waardoor het voor de doelgroep niet te begrijpen is	Communicatie campagne
We maken verkeerde inschatting waardoor subsidieplafonds veel te hoog of te laag zijn	Dit kunnen we jaarlijks bijstellen. Indien bestuurlijk gewenst ook tussentijds.
Er is geen projectleider beschikbaar.	Momenteel zoeken we een projectleider om deze activiteiten uit te voeren. Het is echter niet bekend wanneer deze start en of bovenstaande planning daarmee realistisch is.
Er is niet/niet voldoende personeel voor het afhandelen van de subsidies.	Dit is een vereiste om te kunnen starten; bij het ontwikkelen van de subsidieregelingen dient dit georganiseerd te zijn. Wanneer dit door (tijdelijk) extern personeel opgepakt wordt, worden de kosten uit het energiefonds budget gefinancierd. Als onvoldoende menskracht georganiseerd wordt, zal het bestuur op strategisch niveau keuzes moeten maken (prioriteren en/of uitstellen).
De dekking van de groensubsidies is t/m 2023 voor 50% afkomstige uit de budgetten van het duurzaamheidsprogramma en 50% uit het watertakenplan. Bij het vervallen van het duurzaamheidsprogramma vervalt ook de 50% dekking van de groen subsidies.	Dit kan via het MJP2 2023 gecorrigeerd worden en is in het eerste (ambtelijke) concept opgenomen.